

Pregled najvažnijih davanja za slučaj nezaposlenosti

Novčana naknada za slučaj nezaposlenosti (Arbeitslosengeld)

Pravo na novčanu naknadu ima nezaposlena osoba koja dokaže potrebno vrijeme rada i za vrijeme primanja naknade stoji na raspolaganju za posredovanje zaposlenja. Visina i trajanje naknade zavisi od dužine rada, visine zarade, starosti i familijarne situacije nezaposlene osobe.

Sticanje prava na naknadu

- Kod prvog korištenja novčane naknade nezaposlena osoba u trenutku podnošenja zahtjeva mora dokazati najmanje 52 sedmice rada u posljednje 2 godine.
- Kod svakog ponovnog korištenja naknade potrebno je dokazati 28 sedmica rada u posljednjih 12 mjeseci.
- Nezaposlenim osobama do navršetka 25. godine života potrebno je 26 sedmica rada u posljednjih 12 mjeseci.

Stajati na raspolaganju za posredovanje zaposlenja

Za primanje novčane naknade za nezaposlenost, nezaposlene osobe moraju prihvatiti ponuđeno uobičajeno radno mjesto, biti radno sposobne i voljne za rad.

Osobe, koje istovremeno žele koristiti naknadu za porodijski odmor i novčanu naknadu za slučaj nezaposlenosti, moraju stajati na raspolaganju za posredovanje zaposlenja. Za dijete mora biti osiguran odgovarajući smještaj u vrtiću ili jaslicama.

Za posredovanje zaposlenja, nezaposlene osobe na raspolaganju moraju stajati 20 sati normalnog sedmičnog radnog vremena. Osobe sa obavezom za brigu o djetetu do 10. godine života, na raspolaganju moraju stajati 16 sati normalnog sedmičnog radnog vremena.

Pravo na novčanu naknadu za slučaj nezaposlenosti (Arbeitslosengeld), nezaposleni stranci imaju, ako im na osnovu zakonskih propisa nije uskraćeno obavljanje nesamostalne djelatnosti. U svakom slučaju moraju imati legalan boravak (obično dozvolu za nastanjenje). Nezaposleni stranci sa drugim dozvolama boravka, pod određenim uvjetima/uslovima mogu primiti naknadu.

Prihvatljivo putovanje od mjesta stanovanja do radnog mjesta može iznositi ¼ dnevnog radnog vremena a u određenim okolnostima i duže. Za puno radno vrijeme predviđeno putovanje može iznositi 2 sata dnevno. Kod skraćenog radnog vremena putovanje do radnog mjesta može iznositi 1 ½ sat.

Za vrijeme primanja novčane naknade nezaposlene osobe imaju određenu zaštitu pri posredovanju radnog mjesta (dohodka):

- **U prvih 100 dana:** posredovanje zaposlenja u drugim djelatnostima je moguće samo ako buduće radno mjesto nije znatno teže od dosadašnjeg.
- **U prvih 120 dana:** Zaposlenje u drugom zanimanju ili skraćeno radno vrijeme Zavod za zapošljavanje može ponuditi samo ako dohodak iznosi 80% od posljednje osnovice za obračun novčane naknade.
- **Za ostatak primanja naknade:** Posredovanje za drugo zanimanje je moguće samo ako dohodak iznosi 75% osnovice za obračun naknade.
- **Posebna zaštita dohodka:** Ako je u obračunskom razdoblju najmanje polovica zaposlenja bila skraćeno radno vrijeme (manje od ¾ normalnog radnog vremena) onda dohodak mora biti u visini posljednje osnovice za obračun naknade.

Trajanje naknade

Trajanje novčane naknade za slučaj nezaposlenosti se određuje prema prethodnom radu i starosti nezaposlene osobe:

- Minimalna naknada iznosi 20 sedmica
- 30 sedmica, ako je nezaposlena osoba prije podnošenja zahtjeva provela na radu 3 godine u posljednjih 5 godina
- 39 sedmica, ako je rad trajao 6 godina u posljednjih 10 deset godina i nezaposlena osoba starija od 40 godina
- 52 sedmice, ako je prethodni rad trajao 9 godina u posljednjih 15 godina i ako je osoba starija od 50 godina

Trajanje naknade se produžuje (ali ne kod Notstandshilfe) za vrijeme pohađanja kurseva Zavoda za zapošljavanje (AMS). Kod prekida primanja naknade, ostatak korištenja je moguć u roku od 3 godine (računato od posljednjeg dana primanja). Pravo na ostatak se gubi kod sticanja novog prava na naknadu.

Visina naknade:

Novčana naknada za nezaposlenost se sastoji od:

1. Osnovice
2. familijarnog dodatka i
3. eventualnog dodatnog iznosa

1. **Onsovica novčane naknade** iznosi ca. 55% dnevnog neto dohodka. Za obračun neto dohodka uzima se osnovica godišnjeg prihoda iz evidencije glavnog nosioca osiguranja. Ako se zahtjev za naknadu podnese prije 30.6., za obračun naknade se uzima prosjek zarade iz predposljednje godine, za zahtjeve podnešene poslije 30.6. kao osnovica se uzima prosjek zarade iz posljednje godine. U godišnju osnovicu se ne ubraja: vrijeme porodiljskog odmora, bolovanja, trudnoće itd. Ukoliko kod glavnog nosioca osiguranja još nema osnovice, za obračun novčane naknade se uzima prosjek bruto zarade iz zadnjih 6 mjeseci. Ako je nezaposlena osoba navršila 45. godinu života tada se osnovica za obračun pomjera sve dok se ne dobije viša.
2. **Familijarni/obiteljski dodatak** po osobi iznosi € 0,97 dnevno (2011) i na njega imaju pravo bračni i vanbračni partneri, djeca, usvojena djeca, pastorki i unučad, ako ih nezaposlena osoba izdržava i imaju pravo na dječiji dodatak. Pravo na dodatak imaju samo članovi domaćinstva koji žive u Austriji. Dodatak za bračnog ili vanbračnog partnera se odobrava samo ako se ima pravo na dodatak za maloljetno dijete ili dijete sa invaliditetom. Pravo imaju obadva roditelja.
3. **Dopunski iznos** kod novčane naknade za nezaposlenost (Arbeitslosengeld) bez prava na familijarni dodatak odobrava se do razlike osnovnog iznosa od € 793,40 odnosno € 26,45 dnevno (2011) i ne smije prekoračiti 60% dnevnoga primanja. Kod prava na familijarni dodatak ta suma ne smije prijeći 80% dnevnog primanja.

Ako je nezaposlena osoba navršila 45. godinu života, tada se za obračun visine naknade u obzir uzima prijašnja zarada, sve dotle dok se ne dobije viša.

Pomoć za nezaposlenost u slučaju nužde (Notstandshilfe)

Pravo na pomoć u slučaju nužde (Notstandshilfe) ima nezaposlena osoba,

- ako je iskoristila novčanu naknadu za nezaposlenost (Arbeitslosengeld)
- ako stoji na raspolaganju za posredovanje zaposlenja
- i nalazi se u nužnoj situaciji

Slijedeće osobe neograničeno stoje na raspolaganju za posredovanje zaposlenja:

- austrijski državljani,
- državljani EU i EWR-a i članovi njihove porodice,
- švajcarski državljani i članovi njihove porodice,
- priznate izbjeglice po konvenciji,
- strani državljani koji su u Austriji nastanjeni više od 5 godina.

Nezaposlene osobe, koje u Austriji borave manje od 5 godina i ne pripadaju gore navedenim grupama, pod određenim uvjetima/uslovima imaju pravo na novčanu naknadu (Notstandshilfe), npr.:

- državljani Turske na osnovu asocijacijskog sporazuma
- osobe sa familijarnom vezom u Austriji itd.

Nezaposlene osobe koje nisu gore navedene, pod određenim uvjetima/uslovima mogu steći pravo na pomoć u slučaju nužde (Notsandshilfe) u trajanju najduže od 1 godine.

Kod utvrđivanja nužne situacije AMS provjerava cjelokupnu financijsku situaciju nezaposlene osobe, bračnog i vanbračnog partnera koji živi u zajedničkom domaćinstvu. Notstandshilfe iznosi 92% odnosno 95% osnovice novčane naknade za nezaposlenost (Arbeitslosengeld), pri čemu se vlastiti prihodi i prihodi partnera koji živi u zajedničkom domaćinstvu odbija. Kod uračunavanja prihoda bračnog partnera postoje određene slobodne granice. Ove slobodne granice (€ 501,-- za partnera, € 250,50,-- po dijetetu za 2011 godinu) se pod određenim uslovima/uvjetima udvostručuju ili utrostručuju.

Osobe koje isključivo zbog primanja partnera nemaju pravo na Notstandshilfe i stoje na raspolaganju za posredovanje posla, osigurani su u zdravstvenom i penzijskom osiguranju. Pravo na zdravstveno osiguranje postoji samo u slučaju ako ne postoji besplatno osiguranje.

Ako je nezaposlena osoba prije korištenja Notstandshilfe primala novčanu naknadu za nezaposlenost (Arbeitslosengeld) nakon pola godine korištenja, onovni iznos se umanjuje na € 26,45 odnosno € 30,83 dnevno. Kod primanja novčane naknade (Arbeitslosengeld) u trajanju od 39 odnosno 52 sedmice nema umanjenja. Ako je nezaposlena osoba navršila 45. godinu života onda se za utvrđivanje Notstandshilfe uzima najduže primanje Arbeitslosengeld-a.

Zahtjev za Notstandshilfe se mora podnijeti u roku od tri godine od dana posljednjeg primanja Arbeitslosengeld-a. Ova naknada se pod normalnim okolnostima odobrava u trajanju od 52 sedmice.

Penzijski predujam (Pensionsvorschuss)

Nezaposlene osobe koje su podnijele zahtjev za invalidsku, starosnu penziju ili penziju u posebnim slučajevima, imaju pravo na penzijski predujam sve do završetka penzijskog postupka. Pensionsvorschuss isplaćuje AMS a njegovi primaoci ne moraju biti radno sposobni, voljni za rad i njima se ne posreduje zaposlenje.

Visina penzijskog predujma se isplaćuje u visini novčane naknade (Arbeitslosengeld/Notstandshilfe) i ne smije prelaziti 1/30 očekivane penzije. Za starosnu penziju predujam iznosi € 37,73 invalidsku € 30,57 dnevno. Ako je visina penzije već poznata i niža od predujma, tada se predujam razmjerno umanjuje. Kod priznavanja prava na penziju ova razlika se odbija od zaostatka isplate penzije i vraća Zavodu za zapošljavanje (AMS).

Za vrijeme primanja penzijskog predujma boravak u inozemstvu/inostranstvu je moguć najduže do 3 mjeseca. Predujam se isplaćuje i za vrijeme boravka u bolnici, ako ne postoji pravo na novčanu naknadu za bolovanje.

Prelazni novac (Übergangsgeld)

Osobe koje se nisu mogle penzionirati zbog pomjeranja starosne granice za odlazak u prijevremenu starosnu penziju u godini 2004. do 2009., imaju pravo na prelazni novac (Übergangsgeld) sve dok ne ispune uvjete/uslove za starosnu penziju.

Ova odredba se odnosi na nezaposlene osobe koje su stekle pravo na novčanu naknadu za nezaposlenost i u posljednjih 15 mjeseci najmanje 52 sedmice bile nezaposlene i uprkos intezivnim pokušajima nisu mogle stupiti u radni odnos. Pažnja/pozor: Sticanje prava na prelazni novac (Übergangsgeld) od 2011. do 2015. godine je regulirano prema starosnoj ljestvici.

Ovo isto pravo se stiče ako nezaposlena osoba u 25 godina prije podnošenja zahtjeva za penziju dokaže 780 sedmica rada, pri čemu se ovih 25 godina produžuje za vrijeme odgoja djece (do navršetka 15. godine djeteta).

Prijelazni novac se odobrava u visini osnovice novčane naknade (Arbeitslosengeld) + 25% + eventualni familjarni dodatak.

Ako u dogledno vrijeme ne postoji izgled za zaposlenje, Zavod za zapošljavanje nezaposlenu osobu može osloboditi kontrolnih termina i naknadu odobriti za vrijeme boravka u inozemstvu/inostranstvu.

Dodatna zarada

Za vrijeme primanja novčane naknade za nezaposlenost dozvoljena je i dodatna zarada. Dodatna zarada kod istog poslodavca je dozvoljena samo ako je prekid radnog odnosa duži od mjesec dana. Kod radnog odnosa dužeg od mjesec dana, dodatna zarada smije iznositi najviše € 374,02 mjesečno.

Kod radnog odnosa kraćeg od mjesec dana, bruto zarada ne smije biti veća od € 28,72 dnevno odnosno € 374,02 mjesečno. Ako kod ovakvog zaposlenja zarada prelazi granicu do koje se ne plaća puno socijalno osiguranje (geringfügige Beschäftigung) onda ona može uticati na visinu naknade (Arbeitslosengeld/Notstandshilfe). Detaljnije informacije o tome možete dobiti kod AMS-a.

Najvažnije ukratko

Zahtjevi za novčanu naknadu za nezaposlenost se podnose kod regionalnog Zavoda za zapošljavanje (AMS) Svaku promjenu (stupanje u radni odnos, bolovanje, boravak u inozemstvu/inostranstvu itd.) morate odmah obavezno prijaviti AMS-u odnosno najkasnije u roku od sedmicu dana. Nepridržavanje kontrolnih termina kao i odbijanje ponuđenog zaposlenja ili kursa dovodi do gubitka naknade. Za vrijeme boravka u inozemstvu/inostranstvu ili prestanka primanja naknade, pravo na zdravstveno osiguranje postoji za daljnjih 6 sedmica, ako je prethodno obavezno osiguranje neprekidno trajalo 6 sedmica odnosno najmanje 26 sedmica u posljednjoj godini.

!!! PAŽNJA !!!

!!! S obzirom da su ove odredbe zbog nedostatka prostora skraćene, za detaljnije informacije obratite se Zavodu za zapošljavanje (AMS) ili kod nas u Savjetovalištu!!!

Männer und Frauen: 1010 Wien, Hoher Markt 8/4/2 Tel: 712 56 04	Frauen: 1010 Wien, Marc Aurel Straße 2a/6/2/10 Tel: 982 33 08
http://www.migrant.at E-Mail: migrant@migrant.at	http://www.migrant.at E-Mail: migrantin@migrant.at
Diese Publikation wird aus Mitteln des Arbeitsmarktservice und der Magistratsabteilung 17 gefördert.	
	